

Львівський національний медичний університет імені Данила Галицького

**Алгоритм дій у разі виявлення
проявів академічної недоброчесності з боку дослідників**

Львів – 2019

ВСТУП

Послідовність заходів у разі виявлення проявів академічної недоброчесності з боку дослідників є витягом з «Положення про первинну експертизу наукових праць на наявність академічного плагіату у Львівському національному медичному університеті імені Данила Галицького», прийнятого Вченою Радою Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького, протокол № 1-ВР від 30 січня 2019 р., що визначає основні поняття, завдання, принципи функціонування і призначення, склад і структуру та регламентує основні засади організації первинної автоматичної перевірки наукових праць – наукових (наукові звіти, монографії, статті, тези тощо), відповідно до рекомендацій Асоціації Європейських університетів щодо відкритого доступу до інформації (2008 р.), міжнародних асоціацій IFLA, SPARC, LIBER, EiFL та ін., а також у відповідності до постанови Верховної Ради України «Про Рекомендації парламентських слухань з питань розвитку інформаційного суспільства в Україні» (2006 р.), базується на Законі України «Про вищу освіту» щодо забезпечення відкритого безкоштовного Інтернет-доступу до ресурсів, створених за рахунок коштів Державного бюджету України.

Антиплагіатна експертиза в Львівському національному медичному університеті включає комплекс заходів з метою: забезпечення збереження авторських прав шляхом проведення перевірки наукових робіт (наукові звіти, монографії, статті, тези тощо) на плагіат до процедури їх публікації (захисту); формування та розвитку бази даних та електронного репозитарію, як джерела забезпечення вільного доступу до наукових матеріалів для сприяння підвищенню престижу університету; покращення якості освіти, яке базується на підвищенні продуктивності навчального процесу, дослідницької діяльності та прискоренні передачі знань.

Види плагіату:

- копіювання інформації іншого автора та видання роботи за свою без оформлення цитування;
- дослівне копіювання чужої роботи (або її фрагменту) у свою без належного оформлення цитування;

- парафраза – переказ своїми словами тексту іншого автора, суть якого полягає в заміні слів та знаків;
- копілювання декількох наукових праць (чужих матеріалів) без самостійного дослідження та опрацювання оригінальних джерел.

Відповідно до ст. 32 Закону України «Про вищу освіту» заклади вищої освіти (ЗВО) зобов'язані вживати заходів, включаючи запровадження відповідних новітніх технологій, для запобігання та виявлення академічного плагіату в роботах наукових, науково-педагогічних, педагогічних, інших працівників і здобувачів вищої освіти та притягнення їх (при наявності несанкціонованих запозичень) до дисциплінарної відповідальності. Відповідно до положень Цивільного кодексу України, Закону України «Про вищу освіту», Закону України «Про авторське право і суміжні права» та Статуту Університету, з метою запобігання поширення плагіату в наукових працях (наукові звіти, монографії, статті, тези тощо) дослідників Університету; для розвитку навичок коректної роботи із джерелами інформації; дотримання вимог наукової етики та поваги до інтелектуальних надбань; активізації самостійності й індивідуальності при створенні авторського твору і усвідомлення відповідальності за порушення загальноприйнятих правил цитування розроблено комплекс заходів протидії плагіату.

Експертна оцінка наукових праць, включаючи антиплагіатну перевірку наукових звітів та дисертацій є важливою передумовою адекватності реалізації комплексних наукових тем та якості освіти у ЗВО та об'єктивізує загальну оцінку якості представлення результатів досліджень дослідників у фахових та інших наукових виданнях, включаючи зокрема дисертаційні роботи, монографії, статті та тези доповідей наукових конференцій.

1. Визначення понять

1.1. Плагіат – оприлюднення (опублікування) повністю або частково чужого твору під іменем особи, яка не є автором цього твору (ст. 50 Закону України «Про авторське право і суміжні права»); привласнення авторства на чужий твір або на чуже відкриття, винахід чи раціоналізаторську пропозицію, а також використання у своїх працях чужого твору без посилання на автора

[<https://uk.wikipedia.org/wiki/Плагіат>].

1.2. Академічний плагіат – навмисне відтворення викладачем, дослідником, аспірантом, докторантом, аспірантом тощо у текстовій формі чужого твору, опублікованого на паперовому чи офіційно оприлюдненого на електронному носії, повністю або частково, під своїм іменем без посилання на автора.

1.3. Автор – фізична особа, яка своєю індивідуальною творчою працею та (або) у співпраці з іншими особами (авторський колектив) створила твір і якій належать майнові права інтелектуальної власності на нього відповідно до Цивільного кодексу України, Закону України «Про авторське право та суміжні права», іншого закону чи договору.

1.4. Твір – створений автором у результаті творчої діяльності за особистою ініціативою, на замовлення чи в порядку виконання службових обов’язків літературно-письмовий твір (книга, брошура, стаття, конспект лекції, аналітичний огляд, звіт, презентація тощо); ілюстрація, план, ескіз і пластичний твір, що стосуються науки; аудіовізуальний твір; фотографічний твір; інші твори, представлені в електронній (в тому числі цифровій) формі, яку може зчитувати комп’ютер (ст. 433 Цивільного кодексу України, ст. 8 Закону України «Про авторське право і суміжні права»).

1.5. Фальсифікація – фрагменти роботи (наприклад статистичні показники) були вигадані або невірно вказані як результат власної роботи.

1.6. Реплікація – коли особа подає майже однакову роботу декілька разів для підняття власного академічного рейтингу.

1.7. Рерайт – це «переказ» чужого тексту своїми словами з точним збереженням сенсу оригіналу.

1.11. Компіляція – навмисне компонування з декількох текстів одного з наданням плагійованому матеріалу нового змісту, що не властивий оригіналу.

3. Порядок застосування електронних систем програмного забезпечення антиплагіатної експертизи

3.1. Виявлення академічного плагіату розповсюджується на наукові роботи (наукові звіти, монографії, статті, тези тощо) дослідників та викладачів Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

3.2. Попереднє (первинне) виявлення плагіату в наукових роботах здійснюється шляхом експертної оцінки (рецензування), використання комп'ютерних програм, залученням університетського Репозитарію, вільнодоступних інтернет-сайтів та інших ресурсів.

3.3. Відповідальна особа за результатами перевірки наукових робіт проводить облік, загальний якісний аналіз їх рівня та, відповідно до Закону України «Про авторське право та суміжні права», формує звіт щодо результатів автоматизованої перевірки робіт на плагіат. Завідувач кафедри має право здійснити попередній автоматизований аналіз роботи, звернувшись із електронною версією до відповідальної особи. Довідка при цьому не надається.

3.4. Для технічної підтримки перевірки наукових праць на наявність академічного плагіату в методичних вказівках університету розміщується посилання на сервіси з первинної перевірки на наявність плагіату.

3.5. Перевірка та пошук співпадінь виконується по шинглах (методом шингль-розбивки тексту). Шингл – структурно-логічний фрагмент тексту, що складається з послідовності декількох слів). Пошук в Інтернеті та Репозитарії Університету здійснюється декількома пошуковими серверами, ліцензованим програмним забезпеченням “AntiPlagiarism.NET”, “Viper” тощо, при необхідності швидкої додаткової експертизи англomовних текстів малого об'єму з додатковим залученням ресурсів інших інтернет-сервісів.

3.6. В результаті проведення експертизи візуалізується відсоток унікальності (оригінальності) тексту та список сайтів з відсотком збігу у відповідному кольорі в залежності від застосованого програмного забезпечення та пошукових серверів. Результат експертизи підлягає додатковому аналізу щодо кількості виявлених співпадінь, кількісної та якісної текстової характеристики збігів та адекватності посилань на першоджерела, включно з науковими публікаціями автора (авторів).

3.7. При поданні на затвердження наукових робіт (наукові звіти, монографії, статті, тези тощо), які підлягають перевірці системою, інформуються про правила подачі та про можливі санкції у випадку виявлення плагіату. Відмова у належному оформленні первинної та/або супровідної документації та проведенні антиплагіатної перевірки детермінує недопущення роботи до публікації.

4. Порядок подання апеляцій та їх розгляд

4.1. У випадку незгоди з висновком про виявлення факту плагіату (компіляцій) у творі, автор має право у трьохденний термін з моменту отримання інформації подати апеляційну заяву на ім'я проректора.

4.2. Для розгляду апеляційної заяви створюється апеляційна комісія, персональний склад якої формується розпорядженням проректора з найбільш досвідчених та авторитетних викладачів відповідних кафедр. Секретар комісії призначається з викладачів Львівського національного медичного університету імені Данила Галицького.

4.3. Для розгляду апеляційної заяви аспіранта, докторанта, здобувача створюється апеляційна комісія із числа професорів кафедри відповідного профілю.

4.4. Голова апеляційної комісії проводить засідання у тижневий термін з моменту виходу розпорядження проректора про створення апеляційної комісії. Про дату та час проведення засідання заявник попереджається щонайменше за два дні. Якщо заявник не з'являється на засідання апеляційної комісії, питання може бути розглянуте без його присутності.

4.5. У випадку необхідності отримання додаткової уточнювальної інформації засідання апеляційної комісії може проводитись у декілька етапів.

4.6. Сумніви, що виникають у членів апеляційної комісії, трактуються на користь особи, твір якої розглядається апеляційною комісією.

4.7. За результатами засідання апеляційна комісія формує висновки, які підписує голова апеляційної комісії, її члени та заявник, зазначаючи: «З висновками апеляційної комісії погоджуюсь».

4.8. Висновки апеляцій (протоколи засідань апеляційних комісій) щодо академічного плагіату (компіляцій) у наукових роботах (наукові звіти, монографії, статті, тези тощо) дослідників зберігаються на кафедрі та у науковому відділі університету.

5. Відповідальність за плагіат

5.1. Дослідники несуть відповідальність за подання своєї науково-дослідницької роботи для здійснення антиплагіатної експертизи у встановленому порядку.

5.2. Завідувач кафедри та рецензенти несе (уть) відповідальність за перевірку роботи у встановлені терміни, прийняття рішення про доопрацювання та повторну перевірку на плагіат, а також про допуск роботи до публікації.

5.3. Виявлення факту академічного плагіату у наукових роботах можливе на етапі представлення вченому секретареві, в редакцію або для розгляду на вченій раді з метою рекомендації до друку – для наукових робіт (монографія, стаття, тези, тощо); на етапі розгляду на засіданні кафедри та рецензування.

5.4. Особа, яка виявила низький відсоток унікальності тексту або інші прояви плагіату в представленій роботі попереджає про це автора і виносить рішення про недопуск до захисту та скерування матеріалів на доопрацювання або про видачу нового варіанта завдання, а у разі незгоди автора – інформує службовою запискою декана факультету або науковий відділ.

5.5. Особа, яка виявила академічний плагіат у вже опублікованих роботах службовою запискою повідомляє про це проректора з наукової роботи.

5.6. Факт академічного плагіату у наукових роботах може бути встановлений комісією, створеною наказом ректора за поданням проректора з наукової роботи.

5.7. При негативному висновку апеляційної комісії, щодо наявності академічного плагіату, науковий твір дослідника (дослідників) не допускається до публікації або захисту без права на доопрацювання.

5.8. У випадку використання запозиченого матеріалу без посилання на автора або джерело запозичення, кандидатська чи докторська дисертація знімається з розгляду не залежно від стадії її розгляду без права захисту.

5.9. Встановлення фактів плагіату (компіляцій) в уже опублікованих роботах є підставою для заборони автору (авторам) включати такі твори у перелік своїх науково-методичних публікацій та вилучення роботи з Репозитарію.

5.10. Виявлення двох і більше фактів плагіату (компіляцій) у наукових роботах дослідника (дослідників) може бути підставою для притягнення до адміністративної відповідальності та (або) інших санкцій.

5.11. Виявлення в поданій науковій роботі та підтвердження наявності академічного плагіату є підставою для відмови у присудженні дослідникові наукового ступеня (скасування рішення спеціалізованої вченої ради щодо присудженого наукового ступеня) або вченого звання.

5.12. Якщо дисертація (наукова доповідь) в якій виявлено академічний плагіат була захищена у постійно діючій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник (консультант), офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, та голова відповідної спеціалізованої вченої ради, згідно з відповідним рішенням, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а ЗВО (наукова установа) позбавляється акредитації відповідної постійно діючої спеціалізованої вченої ради та права створювати спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

5.13. Якщо дисертація (наукова доповідь), в якій виявлено академічний плагіат, була захищена у разовій спеціалізованій вченій раді, науковий керівник, члени цієї ради та офіційні опоненти, які надали позитивні висновки про наукову роботу, позбавляються права брати участь у роботі спеціалізованих вчених рад строком на два роки, а ЗВО (наукова установа) позбавляється права створювати разові спеціалізовані вчені ради строком на один рік.

5.14. Виявлення двох і більше фактів плагіату (компіляцій) у наукових роботах аспірантів, докторантів, здобувачів наукового ступеня може бути підставою для виключення з докторантури (аспірантури) та враховуються при продовженні дії контракту.

Відповідальний

за автоматичну перевірку наукових текстів

та дисертаційних матеріалів



д.мед.н., доц. А. Р. Вергун